



سبب شناسی ، پیشگیری و درمان

اعتیاد

به مواد مخدر ، محرک و اینترنت

تألیف: دکتر حسین ابراهیمی مقدم

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی (واحد رودهن)

فهرست

فصل اول

۱۶	مقدمه
۱۹	نگاهی به مساله
۲۱	مسائل موجود در سوء مصرف مواد
۲۲	ویژگی اختلال مصرف مواد
۲۲	اعتیاد: نیاز به آموزش خاص دارد
۲۳	آغاز کار
۲۴	مدل انتخابی
۲۴	اهداف
۲۵	مدل ها

فصل دوم

۲۷	تاریخچه مصرف مواد مخدر
----	------------------------

فصل سوم

۳۵	تعاریف و کلیات
۳۶	تعریف مواد مخدر
۳۷	معتاد کیست؟
۳۷	اعتیاد چیست؟
۳۹	تفاوت میان عادت و اعتیاد
۴۱	تفاوت استفاده و سوء استفاده
۴۳	چگونه مصرف کنندگان دارو و سوء مصرف کنندگان را از هم تمییز دهیم؟
۴۴	تعریف اعتیاد
۴۴	الف) اعتیاد به معنی وسیع کلمه
۴۴	ب) اعتیاد به معنی اخص کلمه
۴۴	مراحل اعتیاد
۵۰	آثار مصرف مواد مخدر
۵۲	همه ما آسیب پذیریم

فصل چهارم

۵۶	اصطلاحات
----	----------

فصل پنجم

۶۴	انواع اعتیاد
۶۴	اعتیاد را در سه گروه می توان تقسیم کرد که شامل:
۶۶	هم وابستگی چیست؟

۶۷	اعتیاد رفتاری
۷۰	اختلالات نامرتبط با مواد
۷۰	ملاک های تشخیصی
۷۱	ویژگی های تشخیصی
۷۲	جدول ۱ (اعتیاد)
۷۲	اعتیاد های رفتاری، مرز بین عادت و تخریب کجاست؟
۷۴	رفتارهای اعتیادی در دنیای مدرن
۷۵	اعتیاد به اینترنت
۷۸	علائم رفتاری مشهود
۷۹	عوامل مؤثر در شروع اعتیاد به اینترنت

فصل ششم

۸۲	علائم اعتیاد
۸۶	نشانه های خماری
۸۶	عوارض ذهنی - روانی خماری
۸۷	عوارض جسمی خماری
۸۷	عوارض خطرناک خماری

فصل هفتم

۸۹	اعتیاد و سیستم های مغزی
۹۰	مغز انسان را بشناسیم
۹۰	ساقه مغز
۹۰	دستگاه لیمبیک
۹۲	مواد مخدر چگونه در مغز عمل می کنند؟
۹۲	مواد مخدر برای ایجاد لذت چگونه بر مغز اثر می گذارند؟
۹۳	مصرف مداوم مواد مخدر چه اثری بر مغز می گذارد؟
۹۴	ارتباط بین مواد مخدر، مغز انسان و رفتار
۹۶	اعتیاد و ناقل های شیمیایی مغز
۹۶	سیستم آدرنژیک
۹۷	سیستم گابانژیک
۹۸	سیستم سروتونژیک
۹۹	سیستم آدنوزین
۹۹	سیستم پاداش مغز چیست؟
۱۰۲	ناهنجاری های مغزی مرتبط با مواد مخدر

فصل هشتم

۱۰۹	اعتیاد و تأثیر آن بر روی بدن
۱۱۰	مواد شیمیایی و بدن
۱۱۰	داروهای خطرناک و سایر مواد شیمیایی
۱۱۱	عواقب پزشکی اعتیاد به مواد چیست؟
۱۱۱	چرا نوجوانی، دوران مهمی در پیشگیری از اعتیاد به مواد است؟

عوامل و انگیزه های مصرف مواد.....	۱۱۵
سبب شناسی.....	۱۱۶
چرا افراد مواد مخدر مصرف می کنند؟.....	۱۱۶
عوامل مصرف.....	۱۱۷
الف. دسترسی آسان به مواد مخدر.....	۱۲۱
ب. بیکاری و اعتیاد.....	۱۲۱
ج. نابرابری های اقتصادی و اجتماعی.....	۱۲۲
د. نقش محیط جغرافیایی و محل سکونت.....	۱۲۲
هـ نقش دوستان ناباب.....	۱۲۳
عواملی که باعث می شوند تا احتمال اعتیاد به مواد مخدر افزایش پیدا کند.....	۱۲۴
عوامل زمینه ساز اجتماعی و اقتصادی توسعه توتون و تنباکو در بین دانش آموزان.....	۱۲۵
ویژگی مصرف کنندگان مواد.....	۱۲۶
انگیزه مصرف مواد.....	۱۲۷
موقعیت.....	۱۲۷
محرومیت نسبی.....	۱۲۸
افزایش نیاز.....	۱۲۸
احساس نا امنیتی.....	۱۲۸
فصل دهم	
مشکلات جنسی و اعتیاد.....	۱۳۱
واکنش ها و پاسخهای جنسی.....	۱۳۲
اثراتی که داروها و مواد مخدر بر میل جنسی می گذارند.....	۱۳۵
تأثیر مخدرها بر توانایی جنسی همسران.....	۱۳۹
خیالپردازی های جنسی با مخدرها.....	۱۴۰
تعرض و تجاوز جنسی با محرک ها.....	۱۴۰
فصل یازدهم	
تفاوت های جنسی در اعتیاد.....	۱۴۳
تفاوتهای جنسیتی در زمینه سوء مصرف مواد.....	۱۴۴
عوامل خطر ساز برای زنان.....	۱۴۸
نقش روابط نزدیک و صمیمانه در اعتیاد زنان.....	۱۴۹
خشونت و اعتیاد.....	۱۵۰
عوامل روانی خطر ساز.....	۱۵۱
پیامدهای اعتیاد: مشکلات طبی.....	۱۵۲
بارداری و اعتیاد.....	۱۵۳
پیامدهای اجتماعی اعتیاد.....	۱۵۴
فصل دوازدهم	
نظریه های اعتیاد.....	۱۵۵
نظریه های مورد استفاده در اعتیاد.....	۱۵۶

مراحل تغییر.....	۱۵۶
نظریه های زیست شناختی.....	۱۵۹
نظریه های روان شناختی.....	۱۶۰
نظریه رفتاری.....	۱۶۱
نظریه های جامعه شناختی.....	۱۶۲
نظری محرومیت نسبی.....	۱۶۳
نظریه آنومی (بی هنجاری) دورکیم.....	۱۶۴
نظریه آنومی مرتن.....	۱۶۴
نظریه پیوند افتراقی.....	۱۶۶
نظریه برجسب زنی.....	۱۶۸
نظریه انتقال فرهنگی.....	۱۶۹
نظریه تعهد به رسوم، قواعد و تعلق اجتماعی.....	۱۷۰
نظریه کنترل اجتماعی.....	۱۷۰
نظریه الگوی رشد اجتماعی.....	۱۷۱
نظریه کنترل شادی استیون گلد.....	۱۷۱
فصل سیزدهم	
طبقه بندی مواد مخدر و روشهای مصرف.....	۱۷۳
انواع مواد مخدر.....	۱۷۴
روش های استفاده از مواد مخدر.....	۱۷۵
تزریق مواد مخدر.....	۱۷۶
فصل چهاردهم	
کندکننده های سیستم عصبی.....	۱۷۷
تریاک.....	۱۷۸
آثار مصرف تریاک.....	۱۸۰
مرفین.....	۱۸۱
اختلال مصرف مواد شبیه افیونی.....	۱۸۲
مسمومیت با مواد شبیه افیونی.....	۱۸۳
ویژگی های تشخیصی.....	۱۸۴
ترک مواد شبیه افیونی.....	۱۸۴
ویژگی تشخیصی.....	۱۸۵
آثار مصرف مرفین.....	۱۸۶
هروئین.....	۱۸۸
آثار مصرف هروئین.....	۱۸۸
کدئین.....	۱۹۰
فواید درمان با متادون.....	۱۹۳
آثار مصرف متادون :.....	۱۹۴
مصرف متادون همراه با سایر داروها.....	۱۹۵
مصرف بیش از اندازه و مرگ.....	۱۹۶

۲۳۱	ویژگی های تشخیصی
۲۳۱	نیکوتین
۲۳۳	ترکیبات شیمیایی موجود در دود سیگار
۲۳۶	آثار مصرف نیکوتین
۲۳۷	عوارض هم نشینی با سیگاری ها
۲۳۸	دود دست سوم سیگار
۲۳۸	قلیان
۲۴۱	کافئین
۲۴۲	اختلال مرتبط با کافئین
۲۴۲	مسمومیت با کافئین
۲۴۲	ویژگی های تشخیصی
۲۴۳	ترک کافئین
۲۴۴	ویژگی تشخیصی
۲۴۵	آثار مصرف کافئین
۲۴۵	ریتالین
۲۴۶	آثار مصرف ریتالین
فصل شانزدهم	
۲۴۷	توهم زاها
۲۴۸	مواد توهم زا
۲۴۸	ال. اس. دی
۲۴۹	آثار مصرف ال اس دی
۲۵۰	دی. ام. تی
۲۵۰	مسکالین
۲۵۱	آثار مصرف مسکالین
۲۵۱	فن سیکلیدین
۲۵۲	اختلال مصرف فن سیکلیدین
۲۵۳	آثار مصرف PCP
۲۵۳	اکستسی
۲۵۴	آثار مصرف
فصل هفدهم	
۲۵۹	مواد استنشاقی
۲۶۰	استنشاقی ها
۲۶۰	اختلال مواد استنشاقی
۲۶۰	مسمومیت با مواد استنشاقی
۲۶۱	ویژگی های تشخیصی
۲۶۱	آثار مصرف مواد استنشاقی
۲۶۲	عوارض مصرف طولانی
۲۶۲	روش مصرف مواد استنشاقی

۱۹۶	بوپره نورفین
۱۹۸	اثرات جانبی مصرف بوپره نورفین
۱۹۸	مواردی که باید در مصرف بوپره نورفین به آن توجه کرد:
۱۹۹	الکل
۲۰۰	ویژگی های اعتیاد به الکل
۲۰۱	مسمومیت با الکل
۲۰۱	ویژگی های تشخیصی
۲۰۲	ترک الکل
۲۰۳	ویژگی های تشخیصی
۲۰۴	آثار مصرف الکل
فصل پانزدهم	
۲۰۷	محرك ها
۲۰۸	اختلال مصرف مواد محرك
۲۰۹	مسمومیت با مواد محرك
۲۱۰	ویژگی های تشخیصی
۲۱۱	ویژگی های مرتبط که تشخیص را تأیید می کنند
۲۱۱	تشخیص افتراقی
۲۱۱	ترک مواد محرك
۲۱۲	انواع محركها
۲۱۲	ماری جوانا
۲۱۴	اختلال مصرف حشیش
۲۱۶	مسمومیت باحشیش
۲۱۶	ویژگی تشخیصی
۲۱۷	ترک حشیش
۲۱۸	آثار مصرف ماری جوانا
۲۲۰	کوکائین
۲۲۱	آثار مصرف کوکائین
۲۲۲	آمفتامین ها
۲۲۳	آثار مصرف آمفتامین ها
۲۲۴	شیشه
۲۲۶	آثار مصرف شیشه
۲۲۷	آثار کلی مصرف شیشه
۲۲۸	ملاحظات:
۲۲۸	تنباکو
۲۲۸	اختلال مصرف توتون
۲۲۹	ویژگی های تشخیصی
۲۳۰	ویژگی های مرتبط که تشخیص را تأیید می کنند
۲۳۰	ترک توتون

۲۹۳	سیاست سوم
۲۹۳	سیاست چهارم
۲۹۳	سیاست پنجم
۲۹۳	سیاست ششم
۲۹۴	سیاست هفتم
۲۹۴	سیاست هشتم
۲۹۴	سیاست نهم
۲۹۴	سیاست دهم
۲۹۴	سیاست یازدهم
۲۹۴	سیاست دوازدهم
۲۹۵	سیاست سیزدهم
۲۹۵	هدف از اجرای برنامه های پیشگیری
۲۹۵	هدف غایی
۲۹۵	هدف کمی
۲۹۵	برنامه های پیشگیری
۲۹۵	برنامه ی ملی اول
۲۹۶	برنامه ی ملی دوم
۲۹۶	برنامه ی ملی سوم
۲۹۷	برنامه ی ملی چهارم
۲۹۷	برنامه ی ملی پنجم
۲۹۸	برنامه ی ملی ششم
۲۹۹	برنامه ی ملی هفتم
۲۹۹	برنامه ی ملی هشتم
۳۰۰	برنامه ی ملی نهم
۳۰۰	مراکز مجاز درمان و کاهش آسیب
۳۰۲	مرکز گذری
۳۰۲	سرپناه شبانه
۳۰۲	درمان
۳۰۳	نخستین گام در سم زدایی اوبیوتیدها:
۳۰۳	درمان علائم ترک:
۳۰۴	اصل اول: وجود و در دسترس بودن درمان
۳۰۵	اصل دوم: برنامه ریزی، غربالگری، ارزیابی، تشخیص و درمان
۳۰۵	اصل سوم: درمان مبتنی بر شواهد
۳۰۶	اصل چهارم: درمان، حقوق انسانی و کرامت بیمار
۳۰۷	اصل پنجم: هدف قرار دادن شرایط ویژه و گروههای خاص
۳۰۸	اصل ششم: درمان سوء مصرف محرکها و نظام قضایی
۳۰۸	اصل هفتم: مشارکت اجتماعی، مشارکت و جهت‌بخشیه بیمار
۳۰۹	اصل هشتم: حاکمیت‌بالی‌نیدر خدمات‌درمان‌وابسته‌گی‌بهمواد

۲۶۲	چسب همه کاره
۲۶۳	آثار مصرف چسب
۲۶۳	سایر مایعات فرآر
	فصل هجدهم
۲۶۵	قرصها و داروهای اعتیادآور
۲۶۶	قرص ها و داروهای روانگردان
۲۶۷	اختلال مصرف داروهای آرام بخش ، خواب آور، یا ضد اضطراب
۲۶۹	مسمومیت با داروهای آرامبخش، خواب‌آور، یا ضد اضطراب
۲۶۹	ویژگیهای تشخیصی
۲۷۰	ترک داروهای آرامبخش، خواب آور، یا ضد اضطراب
۲۷۱	ویژگی تشخیصی
۲۷۱	بنزودیازپین ها
۲۷۱	فلونیترازپام
۲۷۲	آثار مصرف
۲۷۲	داروهای افسردگی باریتورات ها
۲۷۳	آثار مصرف باریتال ها
۲۷۴	سایر داروهای اعتیاد آور
۲۷۵	آثار مصرف ترامادول
۲۷۶	دی فنوکسیلات
۲۷۷	آثار مصرف دی فنوکسیلات
۲۷۷	گلوتماید
۲۷۷	آثار مصرف
۲۷۸	اوکسی کوننتین
۲۷۹	آثار مصرف اوکسی کوننتین
۲۷۹	فنتانیل
۲۸۰	استروئیدهای آنابولیک
۲۸۰	آثار مصرف
۲۸۰	عوارض جانبی
	فصل نوزدهم
۲۸۱	پیشگیری و درمان
۲۸۲	پیشگیری
۲۸۴	تاریخچه پیشگیری
۲۸۸	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۸۹	سازمان بهزیستی کشور
۲۹۱	وزارت آموزش و پرورش
۲۹۳	سیاست ها و اصول موازین در پیشگیری
۲۹۳	سیاست اول
۲۹۳	سیاست دوم

اصل نهم: وجود نظام درمان شامل توسعه سیاستها، برنامه ریزی رویکرد و هماهنگی خدمات..... ۳۰۹

فصل بیستم

قوانین مبارزه با مواد مخدر و نظر مراجع تقلید درباره مصرف مواد مخدر..... ۳۱۱

قوانین مبارزه با مواد مخدر..... ۳۱۲

سیاستهای کلی نظام در مبارزه با مواد مخدر..... ۳۱۲

مواد مخدر در منابع فقهی و فتاوی مراجع تقلید عظام..... ۳۲۷

منابع..... ۳۲۸

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه بر نگذرد

بلای خانمان سوز قاچاق و مصرف مواد مخدر که از قرن ها قبل گریبان بشر آشفته حال را گرفته، متأسفانه هر روز اشنائه بیشتری پیدا می کند. نیروی بشری را نابود و اقتصاد کشورها را فلج می کند. کشور عزیز ما نیز به دلیل قرار گرفتن در "هلال ملامی" که مسیر ترانزیت برای مرتبط کردن مراکز تولید به مراکز مصرف مواد مخدر بوده است تاکنون از آثار مصرف و قاچاق این مواد متحمل زیان های سنگین مادی و معنوی شده است. بدتر از مواد مخدر، مواد محرک است که با شدت بیشتری جسم و روان افراد را منهدم می کند. یکی از تبعات ناخوشایند هر گونه اعتیادی - چه به مواد مخدر، چه محرک و حتی اینترنت - از هم پاشیدن کانون خانواده در کنار آسیب های روانی، اقتصادی و اجتماعی دیگر است.

لذا اینجانب که سابقه چندین سال تدریس در دوره های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه های مختلف کشور را داشته و با برگزاری و حضور در سمینارها، سخنرانی ها، برنامه های مختلف رادیویی و تلویزیونی با مشکلات و گرفتاری های واقعی جامعه درگیر بوده ام، تصمیم گرفتم که کتابی در زمینه "سبب شناسی، پیشگیری و درمان اعتیاد به مواد مخدر، محرک و اینترنت" به طبع برسانم که هم مورد استفاده دانشجویان عزیز و هم کلیه افرادی که به نوعی با این معطل دست به گریبان هستند، قرار گیرد.

در این جا لازم است از همه عزیزانی که در جهت رفع ایرادهای این کتاب توصیه ها و پیشنهاد های خود را مطرح خواهند کرد، پیشاپیش تشکر و قدر دانی داشته باشم. ضمناً از زحمات دانش آموخته روانشناسی سرکار خانم گلزاری که در جمع آوری و بازخوانی مطالب کمک شایانی توجهی داشته تشکر و قدر دانی می کنم، همچنین از مدیریت محترم انتشارات فارابی آقای اشرف الکتابی که با دید مثبت به طبع و نشر کتاب های مفید و روانشناسی اهتمام می ورزند، کمال امتنان را دارم.

جهت برقراری ارتباط با مؤلف به نشانی زیر مراجعه فرمائید:

تهران - خیابان پاسداران - بین نیستان دوم و سوم - روبروی گالری فرش عرب

زاده - ساختمان ۱۱۰ نیستان - طبقه ۴ واحد ۴۲

تلفن: ۲۲۸۸۸۲۵۲ - ۲۲۸۶۵۸۳۷ - ۲۲۸۴۶۲۲۵ - ۰۹۱۰۲۰۰۹۰۹۴